

NAPREJ

Glasi Socialistične stranke Jugoslavije.

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 10 Din, za inozemstvo 20 Din. Oglasi: prostor 1 × 55 mm 80 p.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštnine proste.

Celjska stavka kovinarjev zmagovito končana.

Poročilo glej v listu!

Bodoče volitve v občinski svet ljubljanski.

Občinski svet ljubljanski je bil razpuščen, ker ni bil demokratom po volji. Ne gre jim nikdar v glavo, da bi bela Ljubljana ne imela demokratskega župana in da bi kdo drugi vladal na ljubljanskem magistratu. Z razpustom občinskega sveta, z novim občinskim volilnim zakonom, ki velja samo za slovenska mesta, so tako jasno dokazali svojo vladovelnost, da bi bilo škoda izgubiti o tem vsako besedo. Lačni so vlade in nasilja, zato se pri svojem umazanem delu poslužujejo najbolj podlih sredstev. Pri tem moramo ugotoviti samo to, da uganjajo to umazano politiko dostojanstveniki, ki bi morali biti vsem enako pravični.

Pa kaj, korupcija je tako globoko vkoreninjena v demokratičnih vrstah, da že pač sami sebi verjamejo, da so ljudski zastopniki. Kako izborni ljudski zastopniki so pa pač vidimo iz dejstva, da naša država, katero oni vodijo, kljub vsemu naravnemu bogastvu gospodarsko in politično tako hitro propada.

Z razpustom občinskega sveta in novim volilnim zakonom hočejo uveljaviti svoje načelo, da Ljubljana mora imeti demokratskega župana. Da jim to načelo ne izpodleti, hočejo dati volilno pravico tudi Wranglovcem, tistim, ki so najzvestejši opore ljubljanskim liberalcem.

V teh temnih, kapitalističnih elementih iščejo demokrati opore. Vrana, vrani ne izključuje oči.

Ljubljana bo dobila demokratskega župana, če bo delavno ljudstvo nasledlo demokratičnim obljubam. Škandal, ki ga je storila demokratska klika v Ljubljani, pa odpira oči tudi nezavednim in vsakomur, ki ima v sebi le količkaj poštenja.

Demokratska gospoda se roga protestnim zborovanjem in vsemu besedičenju, ker ve, da je delavno ljudstvo preveč razcepljeno. V svesti si je svoje moči, katero ji je žal, dalo ljudstvo samo.

Svoje proteste in ogorčenje bomo morali izpremeniti v dejanja. Vse delavno ljudstvo se bo moralo v bodočih občinskih volitvah združiti.

Seveda je nemogoče v enem samem loncu zmešati vse opozicijske stranke — posebno za našo razredno stranko je

nemogoče, da bi se programatično približala tistim, ki upajo na zmago potom verskega ali narodnostnega boja. Toda, če izvedemo posebne predvolitve, kakor jih je predlagal »Naprej« in kakor jih je priznal tudi ljubljanski protestni shod v petek, in če potem po uspehu pri teh volitvah priznamo vsaki stranki odgovarjajoče število mandatov na skupni protidemokratski listi — nas uspeh ne mine: demokratom bo z njihovim lastnim orožjem izbita iz glav misel na demokratskega župana, opozicijske stranke bodo pa imele v občinskem svetu ogromno večino in bodo lahko nemoteno vršile gospodarsko občinsko politiko, čeprav so v verskih in narodnih vprašanjih različne. Saj v Ljubljani ne polje niti za Nemce, niti za Jude, temveč za stradajoče delavno ljudstvo!

Zato ni prav, da hoče opozicijski tisk predlog posebnih predvolitev umolčati pravtako, kakor demokracije.

Stranka, ki bo gledala pri bodočih občinskih volitvah samo na to, kako bi dobila največ svojih zastopnikov v občinski svet, ni zastopnica delavnega ljudstva, ker hoče ta boi proti demokratskemu nasilju izriniti v svoje lastne politične namene.

Rakrana naše občinske politike, ki je zgolj gospodarskega značaja, je, da se ta gospodarski značaj izrablja v strankarsko-politične namene, pri čemer se zgodi, da vleče demokratsko kapitalistična klika iz tega dobičke.

Jaykanje občinskega sveta o slabi gospodarski politiki je iluzorno. Pri volitvah je treba pokazati, komu delavno ljudstvo zaupa svoje interese. Ne smemo pa tudi pozabiti, da se bodo občinski sveti še razpuščali, dokler se demokratskim močnejšem ne bodo pokazala vrata tudi v Beogradu.

Bodoče občinske volitve se morajo vršiti v znamenju protidemokratskega boja.

Kdor pa hoče žrtvovati občino demokratu, naj velja vsem za politično strankarskega egoista, korumpiranega — kakor je korumpirana demokratska gospoda.

v občini, v okraju, v oblasti, v državi. Če si izvoli ljudstvo svojega župana, mora ta župan tudi ljudstvu polagati račune o svojem delovanju. Zopet tudi tega ne more drugače, nego potom občinskega odbora, ki mora pregledati vse delo in vse račune ter jih objaviti. Podobno kakor v občinskem odboru je to tudi pri okrajnem odboru, pri oblastnem odboru in v parlamentu.

Takih demokracij smo že imeli precej. Seveda, čimdalje nazaj gremo v zgodovini, tem manj je imelo ljudstvo pri tistih »vladah ljudstva« govoriti, šele pred kratkim smo dobili splošno in tajno volilno pravico, pa še ta je zelo nesplošna — delavstvo je okradeno za mnogo glasov, ki se mora seliti za kruhom iz občine v občino, žene pa sploh nimajo pravice voliti.

Pa recimo, da imamo vsaj to in da se vsaj v teh na ta način izvoljenih odborih dela demokratično. Pa se ne! Ljudstvo izbere župana, minister pravijo ne in ljudstvo mora izbrati drugega. Kar se glavarja tiče, sploh nič ne vpraša, minister kar sam postavi tistega, ki mu je všeč. Pa vsaj ta minister je odgovoren parlamentu! Ne, ni res, baš zadnje dni ste videli, kako se hočejo zopet skriti ministri za kraljev hrbet. Zato so pa hoteli imeti kralja, da bodo za njegovim hrbtom delali, kar se jim bo ljubilo!

Pa recimo, da bi bilo tudi to drugače. Da bi župan ne potreboval ministrskega potrjenja, da bi ljudstvo volilo tudi svoje glavarje, da bi bili tudi ministri res popolnoma odgovorni parlamentu. Recimo: Ali bi potem imeli že demokracijo?

Ne! Za demokracijo je treba, da hoče demos, to je ljudstvo vladati. Dokler se ljudstvo za vladanie in za javne posle sploh neče brigati, tako dolgo ne bo nikdar nikjer nobene demokracije, zato pa tudi ne ljudskega blagostanja! Pa četudi bi kralji tako hoteli — brez ljudstva se ljudstvu ne da pomagati.

To je socializem že nešteto krat razlagal. Zato je pustil državo in okraje in občine v stran in postavil svoje posebne organizacije, ki naj bodo sezidane od spodaj navzgor. »Rešitev proletariata je delo proletariata samega!«

Od spodaj je treba zidati, ljudstvo se mora samo najprej združiti v kraju, občini, krajevne organizacije se združijo šele v okrožja in pokrajine in potem se na teh temeljih zida vsedrjavna organizacija, ki bo zmožna dogovarjati se tudi z organizacijami drugih držav potom internacionalne, to je mednarodne zveze.

Demokracija, stranka, banka.

Zdaj, ko se valja po naših časopisih toliko gnoja o bančnih poslih, ko se imenuje podpiranje demokratske stranke »nacionalno in kulturno delo«, zdaj je prilika, da ljudstvu razložimo bistvo demo-

kratizma, da bo vedelo, kakšni demokrat je so ti liubi naši »demokratje«.

Demokracija pomeni vladu ljudstva. Če hoče vladati ljudstvo, ne more drugače, nego po izvoljenih zastopnikih. Tako

Vse delo se mora tako vršiti od spodaj navzgor, kajti narobe od zgoraj navzdol se dajo širiti samo ideje in — nasilje...

Kadar bo ljudstvo v svojih organizacijah to razumelo, takrat bo imelo tudi v svojih občinah republike, kakršne ima že zdaj v svojih soc. organizacijah. Takrat župana ne bo mogel nihče odstavljati, razen če sam ne bo imel volilne pravice. Kadar bodo okrajne organizacije razvite, kakor se spodobi, takrat bo imelo ljudstvo tudi na okrajnega glavarja tak vpliv, da bo poslušal bolj ljudstvo, nego pa ministra. Istotako veliki župan, istotako ministri. Kajti parlament bo takrat tak, kakršnega bodo hotele organizacije, ne pa tak, kakršnega bo hotela vojaška črna ali na bela roka. Vse to bo doseženo, kadar se začne vse delavno ljudstvo res brigati za vlado in za javne račune, kadar proti davkom ne bo samo kričalo, ampak hotelo vedeti za vsak groš, kam le šel.

Kdor pozna naš pravilnik, ve, da gre v tej smeri. Da vzgajamo ljudstvo za ta cilj. Pa ne zato, ker smo nasprotniki države, temveč zato, ker vemo, da bo nasilje odpravljeno šele takrat, ko bo ljudstvo združeno, organizirano. Šele takrat bomo izvršili to, kar danes vsi samo z besedami zahtevajo: proč z militarizmom — izobrazbe nam dajte! Le ljudstvo bo zmožno to izvesti, ker le ljudstvo ve, da je treba izdatke za šolo res povišati, izdatke za vojno pa — črtati, ker nam je dovolj redarstvo in ljudska bramba... Z ljudstvom bo srečna takrat tudi država, kajti država je ljudstvo.

Zdaj pa poglejte, kakšen demokratizem nam ponujajo »demokratije«! V današnjem »Napreju« priobčujemo zneske, ki so bili gospodom demokratom izplačani iz blagaine »Jadranske banke«. Na to so demokratije že odgovorili. Najprej točijo solze, da je prišlo to v javnost, namesto pred sodnika. Potem pravijo, da je

ravnatelj Kamenarovič hudoben. Potem priznavajo, da je vse te milijone res dobila stranka, da jih je tudi pošteno razdelila in da nikogar nič ne briga, kam in kako. Demokratski pristaši morajo posl. Reisnerju kar slepo verjeti, kakor v srednjem veku papežem! Pa čeprav bi mu verjeli, kakšna tolažba je to? On pravi samo, da so o vsem tem denariju vedeli le strankin predsednik, podpredsednik in blagajnik: minister in odvetnik dr. Kukovec, kandidat za mariborskega velikega župana, prof. Breznik in odvetnik dr. Klepec. Torej ti trije so odločevali, kam poide denar, so se drug drugega kontrolirali, da bo vse prav, drugi demokratije pa niso smeli o vsem sploh nič vedeti — niti novi predsednik in blagajnik, ki sta nastopila kot taka šele oktobra 1921.. nista vedela ničesar, kar se je godilo v blagajni predno sta bila izvoljena. O blagajniku to dr. Klepec iztečno izjavlja rekoč, da ni nič čudnega, če ne ve, ko je pa nastopil šele oktobra! Ali ni ničesar prevzel? Ali je začel kar na novo, na svoje??

Kakšen demokratizem je to? Imeniten! Samo visoki gospodje so zraven, ki se razumejo na narodne in kulturne ideale! Nerodno je le to, da smo dozdej mislili, da je demos demokratske stranke nekaj večji, zdaj vidimo, da sestoji to ljudstvo samo iz 3 oseb...

Pustimo demokrate! Ti trije še skrinjice ne spravijo skupaj pri prihodnjih volitvah, kaj še, da bi dobili 3 poslance! Naučimo se rajši sami nekaj koristnega iz tega zgleda! Tisti, ki so nam zamerili lani in letos, da govorimo in pišemo toliko o računih in obračunih, o redu in disciplini, tisti naj nam zdajle povedo, kako bi jim bilo pri srcu, če bi se kateri izmed naših izključenih mogel s kako tako Kamenarovičevo stvarjo pobahati in maščevati nad stranko? Zdaj upamo, da nas razumejo tudi tisti, ki so se naše sitnosti resnično bali!

Kako se zgrešile hranilnice v povojni dobi svoje poslanstvo.

Rekli smo že, da je prva dolžnost hranilnic pospeševati varčevanje ljudstva s tem, da varujejo koristi svojih vlagateljev.

Ali so v povojni dobi hranilnice vršile to svojo prvo dolžnost?

Poglejmo, kaj se je zgodilo. Vrednost denarja je padala vedno bolj. Denar, ki so ga znosili vlagatelji v hranilnico, je izgubljal na vrednosti v vsakim dnem. Banke so ta padec izravnavale z vedno višjo obrestno mero, ki pa je kajpak veljala le za posojila ne pa za vloge, za te je ostala skoraj na isti višini. Vedno večja je nastajala razlika obrestnih mer za vloge na eni in za posojila na drugi strani. Banke so imele za to vse polno izgovorov: draginja pri režiji, visoki davki itd. čeprav vemo vsi, da se pri izdatnem zmanjšanju vrednosti denarja mora zvečati število denarja, t. j. da se pretakajo potem skozi banke veliko večje vsote denarja. Pri enakih odstotnih dohodkih (obrestih, manipulacijskih pristojbinah i. t. d.) se že tako povečini lahko krijejo stroški povečani vsled draginje. Zvišanje odstotkov samih (višja obrestna mera za posojila itd.) je pač upravičena ob uvedbi čisto novih režijskih stroškov in davkov. Prav nikake utemeljitve pa nima zvišanje obrestne mere za posojila na 10, 12, 15, celo 20%, dočim je ostala za vloge 4, 4½, 5%! Vidimo zato samo

eno utemeljitev, ki ji pravimo: **dobiček**. S čim večjo razliko pri obrestnih merah je rastel seveda tudi dobiček, ki se je skrival pod raznimi provizijami, odškodninami itd. Z dobičkom pa raste tudi apetit po dobičku. Tako vidimo stremljenje bank v dve smeri: na eno stran skušajo potisniti obrestno mero za posojila v višino (kako prav jim tu pride izgovor, da nihče ne ve, kaj pride — v rednih, ustaljenih gospodarskih razmerah bi bilo to nemogoče, zato je treba z veliko rezervno sprejemati vsa njihova zatrdila, da skušajo resno spraviti narodno gospodarstvo v »red« —) na drugi strani pa skušajo obdržati obrestno mero za vloge kolikor mogoče nizko. In ker z lahko to »placirajo« ves razpoložljivi denar na visoke obresti v industrijo, prometna sredstva, trgovino, kjer potem poleg visokih obrestí žanjejo tudi še dobičke in ugodnosti gospodarja, razumemo, da se je kmalu začel silen lov za cenene vloge. Banke imajo sicer precej lastnih vlog, vendar njihovi vlagatelji niso štedljivci temveč trgovci, ki imajo svoj denar v banki za kupčijo. Banka mora biti pripravljena, da te zneske vselej lahko izplača. Za banko so danes zato važne predvsem vloge, ki so naložene za daljšo dobo, proti daljši odpovedi. Začel se je boj za take vloge. Take vloge pa imajo hranilnice.

Kako pa je v teh razmerah s hranilnicami? Dočim smo videli, da so znale banke prav dobro izkoristiti položaj, moramo žal ugotoviti, da med hranilnicami čarji velika doba ni našla velikih mož. Hranilnice so njim zaupani denar slabo upravljale. Topo so gledale, kako izgublja na vrednosti pri njih naloženi denar in posojale denar naprej za pol ali en odstotek višje obresti. Niso se menile za nove razmere. Gluhe in slepe za vse so se držale svojih statutow, kakor kakšnega svetega zakona. (Ne vemo, nočemo jim delati krivice, mogoče so polzkušale izpremeniti statute, pa jim niso pustile banke?) Vendar že po današnjih statutih bi lahko veliko rešile, pa če ne že svojim vlagateljem, pa vsaj sebi in občeokristnim napravam. Dočim je vsakdo že davno spoznal, da je ob padanju vrednosti treba kupiti **blago** za razpoložljiv denar, se hranilnice tega niso zavedale. Nič niso bolj pridno nalagale kapitalov v ne-premičnine, zidali nove hiše itd. in tako obdržale njim zaupano imetje vsaj v dobršem delu v pravi vrednosti. Lahko bi pa seveda storile še več. Če bi energično zahtevale, bi jim na pritisk javnosti država prav gotovo morala dovoliti tudi izpremembo statutow v toliko, da bi mogle res brez špekulativnega poslovanja obdržati tudi imetje vlagateljev na isti vrednosti. Kakršne nedogledne dobre posledice bi imelo to na vse narodno ljudspodarstvo na vso denarno moralo vplivati! Tako pa niso hranilnice storile v tej dobi gospodarskega propadanja prav ničesar pozitivnega, prav ničesar, v kar bi bile po svojem zvanju dolžne. Nasprotno, njihovo delo je bilo naravnost negativno. Pa o tem prihodnjč.

Kulturen škandal.

Znano je slovenski javnosti ali vsaj nekaterim krogom, da se je osnoval po ustanovitvi Jugoslavije v Ljubljani zavod za slepe. Nastanili so predvsem v vojni oslepele vojaške bivši belgijski vojašnici. Nato so vzeli v najem od Kranjske hranilnice azil na Stari poti. S polno paro so lovili tedaj slov. civilne slepce, ki so bili raztreseni po raznih nemških zavodih ter jih tirali v Ljubljano, celo s silo. Pretili so jim, da jim odvzamejo vsako podporo, če se ne vrnejo v domovino, grozili, da jim celo odvzamejo državljanstvo. Hočeš nočeš so morali slepci prekiniti svojo vzgojo. Ne zamerili bi tem priganjačem, da so nudili gojencem res pravo vzgojo doma. Vsak pameten človek med pa našel kmalu velikansko razliko med šele osnivajočim se zavodom doma in med onimi v tujini, ki so obstajali že cela desetletja. Tam urejene razmere, učni pri-setletja. Tam urejene razmere, učni pripomočki, knjige, knjižnice, praktični izkušeni učitelji, doma pa sam goli diletantizem. S težkim srcem so morali zapustiti slepci svoja vzgajališča in slediti v domovino. Vem to prav dobro od njih samih. Večkrat sem imel priliko občevati z njimi.

Nad tri leta so že živeli ti slepci ne v posebno sijajnih razmerah v azilu, ki ga je kupil sedaj zdravstveni odsek za Slo-venijo za porodnišnico. Zavod za slepe ga mora izprazniti do 1. julija t. l. Tako je sedaj odločila pokrajinska uprava. Modri gospodje so določili za zavod neko poslopje v Kočevju. Tako so rešili najenostavnejše to vprašanje. Gospodje in dame pa nočejo pomisliti, da so obsodili zavod za slepe v pogin, slepce pa tudi v duševno temo. Baje ni mogel nihče pričati te lepe družbe, da nasprotujejo vsi razlogi premestitvi zavoda iz kulturnega

središča. Za vse še tako malenkostne ustanove, ki spadajo pod socialno zaščito dece in mladine, imajo gotove dame in gospodje zmisel, da morajo ostati v kulturnem središču, da bi bili lahko brez vsake zle posledice premeščeni na deželo, česar o zavodu za slepe ne moremo reči. Kje naj se vzgaja naš bodoči učiteljski paraščai, da bo imel vsaj on nekoliko pojma o slepstvu? Seveda mislijo gospodje, da učiteljstvu ni treba pouka o slepstvu. Saj ga sedanje učiteljstvo tudi nima, pa le shaja. H kateremu okulistu naj hodijo gojenci v Kočevju? In kdo ga rabi, če ne oni! Kaj pa pouk v glasbi, ki jim je edina tolažilnica v težkih življenjskih urah? Ali ne privoščite slepcem niti najmanjše glasbene zabave, ki so jo imeli v Ljubljani? Da, prepričan sem, da vam je slepec manjvredno človeško bitje, ki se o njem izražate, da je itak vseeno, kje je. Saj je slep! Javnost, ki ima količkaj resničnega socialnega čuta do naših naibednejših trpinov, pozivamo, da se postavi kot en mož zanje in zahteva, da brezpozno ostanejo v kulturnem središču.

VOLILCI OBČINE VIČ.

V nedeljo, dne 11. junija se vrše domačinske volitve v občinski odbor na Viču. Leta 1921, dne 3. maja so se vršile tudi splošne volitve in takrat so dobili komunisti 7 odbornikov, katere pa je naša buržoazna vlada v osebi g. Pribečevića, ki misli, da je on država in ne mi, kratkoma sistrala, ne glede na to, da nam je isti Pribečević, oziroma vlada dala volilne kroglice v roke, da si volimo občinski odbor in župana tako, kakor nam ugaja. Vsaka poštena vlada bi morala to, kar si ljudje izvolijo, spoštovati in to bi ji moralo biti tudi sveto. Seveda naši vladji je sveto to, kar ona hoče, in ne to, kar ljudje hočejo. Zato vedno slišimo o gorostasnih krivicah, ki se gode po celi državi proti našemu delavskemu ljudstvu in o velikih korupcijah, ki jih uganjajo vladni privilegiranci. Delavci volilci, ne pozabite, kdo vas zatira že četrto leto! Radikalno demokratski valpeti vihtijo bič nad vami, jemljejo vam najprimitivnejše pravice; da, niti pošteno živeti vam ne puste, medtem ko oni bogatijo in z milijoni igrajo na škodo vsega delavnega ljudstva! Ali se spominjate »obznane«, zakona o »redu in radu«, zakona o »zaščiti države«, novega sistema bolniških blagajn in nesrečne mobilizacije pred Božičem, ki je vzela toliko mladih življenj?! Čigav denar razmetavajo o priliki kraljeve poroke kar na debelo?! Itd., itd. Delavci volilci, na delo, da pri teh volitvah popolnoma porazimo te demokratske osrečevalce ljudstva! Ne gre za osebe, gre za krivični sistem, ki ga je treba za vsako ceno streti, če hočemo, da ne bomo mi popolnoma strti! Prav nič boljši, če ne še hujši sovražniki, so nam pa tudi tisti, ki so bili nekda silni častilci avstrijske monarhije in nienega miroljubnega trinoga Franca Jožefa, ki je vodil nič manj kot 7 vojn in nekoliko manjših prask, seveda vse za koristi svoje in svojih privržencev, na škodo celotnega delavnega ljudstva!

Delavci volilci! Ali veste kdo je najbolj agitiral za vojno leta 1914, na znamenit unionskem shodu? Cela klerikalna banda v civilu in črni halji je bila zbrana tam s proslulim dr. Šusteršičem na čelu. Veste li dobro, kdo je razbil po mizah in divje rjul, da vojna mora biti?! Vsi ti isti verni slugi dunajskih klerikalnih mozgov, ki pa so potem večnoma doma ostali, medtem ko ste vi delavci prelivali kri in zgubljali kosti po celi Evropi in še

Aziji! Koliko nesrečnih naših ljudi, ki bi še lahko živeli, je šlo v prezgodnji grob skoro po vseh delih sveta! Kdo je temu kriv? Neizmerno veliko naš dobri klerikalizem! Kdo je rjul kot divja zver na balkonu deželnega dvorca prvi teden vojne? »Prok... sulci, hoste že izkusili pesti kranjskih fantov! Naš cesar je po milosti božji, srbski kralj je po milosti revolverja! Srbe na vrbe!« Itd. Tako je govoril že preminuli duhovnik Evgen Lampe! Kdo je blagoslavljal na javnem trgu v ornatu s križi in banderi? Škoč Bonaventura Jeglič z vso svojo asistenco! Kdo je na Viču v cerkvi na javni tribuni izustil besede: »Vojna je pravična, poštena in potrebna!« To je bil bivši župnik na Viču leta 1914, sredi septembra! Kdo je denunciral toliko naših ljudi, da so sedeli po temnicah, bili preganjani in celo ustreljeni? Zopet naši dobri klerikalci! Delavci volilci, premislite dobro in ne dajte kroglice tem političnim žonglerjem, ki se vam danes zopet kažejo v ovčjih oblekah! Možje, žene in otroci, dosti ste preostali v času volne, veste kdo je bil tega veliko kriv, zato proč od njih, ne dajte jim volilne kroglice, da ne boste zopet teneni kot ste že bili!

Imamo še tudi samostojne, pa te pustimo, ker itak že slabo slabo stoje! Edino Puceli je dobro podprt. Imamo tudi takozvane socialiste, ki so popolnoma zaviti v narodne barve. Pravijo, da imajo socialistični program, da hočejo delavstvo rešiti iz kapitalističnega suženjstva, pa se istočasno družijo z demokrati, svojimi največjimi sovražniki. Gospodje na Viču okoli NeSeSe, revidirajte svoje taktiko, ker drugače boste kmalu utonili v demokratskih vodah, potem vam sploh ne bo treba pisano barvane NeSeSe. Gotovo vam je znano, da je delavstvo dolžno reševati sebe in ne narodnosti! Prava delavska stranka je edino Socialistična Stranka Jugoslavije. Toda stranka nam ne bo prinesla rešitve, če ne bomo sodelovali prav vsi! V enotni fronti, vsi trdno združeni, v taki obliki je naša rešitev! Zato opozarjamo vse sodruge komuniste, da če so bili enkrat poraženi, in sicer po krivdi vlade, naj nikakor ne vržejo sedaj puške v stran, ampak se pridružijo nam v nedeljo, da skupno napravimo ofenzivo! Dobro veste, da je le v skupnosti moč!

Javno bodi pa pribito, do kdor bo od sodrugov komunistov volil črne klerikalce, je največji izdajalec delavstva!

Sodrug, delavec, mali kmetje, vsi na volišče dne 11. junija in vrzite kroglice v našo skrinjico, ki je na

PRVEM MESTU!

NAŠI VOJAKI V OSIJEKU.

Pred nekaj tedni je stavil nar. posl. sohr. Korun vprašanje na ministra vojne o razmerah v osiješki garniziji, ki smo ga priobčili v »Napreju«. Na to vprašanje je prišel sedaj odgovor g. ministra, ki ga v glavnem objavljamo: Slovenci rekruti se nahajajo v tej divizijski oblasti samo v neboračkih jedinicah. Komandanti pozvani vsled vprašanja na odgovor, so sporočili, da niso puščali rekrutov v mesto samo za časa njihovega vežbanja, ki je trajalo 1—2 meseca, dokler se niso rekruti naučili pozdravljati in po mestu se obnašati; potem pa so mogli prihajati v mesto, kar jim je tudi sedaj redno dovoljeno. V slučajih, kadar so prišli rekrute obiskavati starši ali sorodniki, puščali so jih vedno v vojašnice, rekrutom pa se je dovoljeval izhod in to za cel dan. Ko je bila lanske leto huda zima, so morali od-

stranjevati sneg iz vojašnice, pa so ga čistili vsi vojaki, tudi rekruti, in sicer z lopatami in metlami, a ne z jedilnimi skledicami. Od vojaških pisem cenzurirajo samo sumljiva pisma, kar je potrebno, da preprečijo protidržavno komunistično agitacijo v armadi. Hrano izdajajo vojakom v mejah odobrenega dnevnega kredita, je dobra in okusna, a najboljši dokaz, da je dobra, je v tem, da se je večina rekrutov, od kar so pri vojaki, zredila za 1—3 kg. Da se postopa v Osijeku z vojaški dobro, dokazuje okolnost, da je v tamšnjih jedinicah zelo redek slučaj dezeriranja. Ko dokaz, da v osiješki garniziji dobro postopajo z vojaški, je pisano »Domoljuba« od začetka februarja, ki je pisal, da je edina garnizija Osijek, kjer z rekruti dobro in človeško postopajo.

Kdor zna med vrsticami brati, lahko razvidi, da je marsikaj vendar drugače, kakor pa hočejo prikazati vojaške oblasti. A eno je gotovo: gospodje komandanti v osiješki garniziji vedo sedaj, da se nekdo briga za vojake in upati je zato, da se bo vojaško življenje v Osijeku vendarle izboljšalo, kar bi bilo pač želeli.

Politične vesti.

+ Po sebi sodijo druge. Proti težkim obdolžitvam, katere je izrekel g. Kamenarović, se branijo demokrati v »Jutru« na sledeči način: »Klevetniška kampanja, ki jo vodi g. Kamenarović, operira s težkim novcem. Mnogo stotisoč je že dosedaj žrtvovanih za objavljanje napadov na demokratsko stranko. Nehote se vsakomur vsiljuje vprašanje: kdo pa plačuje to borbo? Ali g. Kamenarović sam ali kdo drugi? In kdo?« Ali pa: »Za presojanje moralne višine in idealizma, ki je vodil g. Kamenarovića pri njegovem napadu na dr. Žerjava, je treba ugotoviti, da je bil informator in inspirator g. Kamenarovića odvetnik dr. Josip Ažman. G. Kamenarović je, kakor smo avtentično poučeni, zadnje dni dejal, da mu je dr. Ažman že »vse povedal in vse izdal« in da ga »sad više ne treba«. Kakor vidimo postaja boj med bankokrati vedno bolj in bolj zanimiv in seznanja na ta način zares poučno delavno ljudstvo. Zadnji čas je že, da pomete korenito pri bližnjih volitvah z demokrati, ki podpirajo koruptni bančni sistem, katerega zanimivosti nam razkrivajo bankokrati sami z različnimi pojasnili in odgovori na pozive.

+ V Belgradu so podpisali milijarno posojilo. V Belgradu so preteklo binkoštno nedeljo podpisali pogodbo z Blerovo skupino, ki nam je posodila 100 milijonov dolarjev in sicer pod sledečimi pogoji: Kurz 86 in $\frac{3}{4}$, obrestna mera 8%, 30 milijonov se izplača v gotovini. Če bo družba plasirala bone v inozemstvu po 95 ali več, ostane $\frac{3}{4}$ suficita naši državi, ena četrtina pa družbi. Jadranska železnica se mora tržirati v 10 mesecih od dneva podpisa. V nadaljnjih 10 mesecih se mora prirediti z graditvijo samo. V teku tega leta mora družba izplačati 25 milijonov dolarjev efektivno. — Poleg teh zanimivosti bi nas predvsem še zanimalo, kdo je dobil pri sklenjeni kupčiji provizijo in pa koliko. Skoro vsi belgrajski listi so namreč poročali, da so zaradi tega »glihali« toliko časa, ker se niso mogli mešetarji zediniti v vprašanju provizije.

+ Nekaj o ljudeh, ki se »umetniško« udeležujejo. »Hrvat« poroča, da so v Srbiji bile vedno v veljavi bogate provizije in zaslužki. Potem pa pravi, da se

je mnogo ljudi pri nas našlo te boleznin in navaja primer kiparja Frangeša. Le ta si je izprosil za časa vojne od avstrijskih oblasti bron za plakete nadvojvode Evgena in generala Borojeviča. Da bi mu slava ne ostala lokalizirana, je dobil od vrhovnega poveljstva dovoljenje, da more plakete odposlati na fronto. Za vse to je žel obilo »umetniške slave«, prejel je najvišje priznanje, čestitke itd. Ko pa je prišel prevrat, je kipar Frangeš plakete obeh junakov pretalil in mislil in mislil na novo rodoljubno delo. In to se mu je kmalu ponudilo. G. Frangeš je izdelal za kralja Aleksandra poročni dar, ki ga je podal belgrajskim krogom za 1.500.000 K. Tako je prišel kipar Frangeš že drugič do svoje »umetniške slave«. Ta slučaj nas močno spominja »umetnikov« pri nas. Tako n. pr. je pesnik Fran Albrecht pred leti pisal pesmi kakor je ravno »Naš rdeči maj«, v katerem je pozival proletarce na delo proti kapitalizmu, sedaj pa je urednik buržoaznega leposlovnega lista »Ljubljanski Zvon«. In takih primerov imamo pri nas vse polno!

+ Še en blagoslov, s katerim so nas osrečili. Preteklo soboto je sklenilo ministristvo za promet končnoveljavno povišanje železniških tarif za 50%. Odredba stopi v veljavo prvega julija t. l.

Kovinarska stavka v Celju končana.

Po dva in pol mesečni borbi so se vršila preteklo soboto pri celjskem obrtnem nadzorstvu pogajanja med organizacijo kovinarjev in posestnikom tovarne g. A. Westnom.

Pri teh pogajanjih je bil dosežen sledeči sporazum:

1. Opuščene zaupnike sprejme podjetje zopet nazaj v službo.

2. Priznava se uvedba zaupniškega sistema po sledečem redu:

a) v vsakem obratu ali oddelku voli delavstvo po enega zaupnika in namestnika. V oddelkih, kjer se dela nepretrgano, si izvoli delavstvo vsake stranke svojega zaupnika in namestnika.

b) Zaupniki volijo iz svoje srede predsednika in namestnika, ki in bo vodstvo obrata smatralo za predstavnike v podjetju zaposlenega delavstva.

c) Zaupniki morajo čuvati nedotakljivost kolektivne pogodbe, posredovati v sporih, ki bi nastali iz delavnega razmerja med vodstvom tovarne in delavci, zastopati morajo upravičene interese delavstva ter skrbeti za delavno disciplino.

d) Vodstvo podjetja bo označilo kraj in čas, kjer bo mogel predsednik zaupniškega zbora (glavni zaupnik) periodično sporočati mu želje in morebitne pritožbe delavstva. Glavnemu zaupniku bo vodstvo sporočilo vse pritožbe glede delavstva.

Ta zaupniški sistem bo v veljavi toliko časa, dokler ga ne nadomesti novi, ki je izražen v novem zakonu o varstvu delavcev.

3. Plače delavstvu se bodo zvišale povprečno za 25%, vendar tako, da bodo dobili najbolj prizadeti tudi do 35%.

Pri tej točki je izjavil g. Westen, da ima vsled stavke tako ogromno škodo, da mu je za enkrat nemogoče več zvišati, ker bi sicer prišel obstoj obrata v nevarnost. Pripravljen pa bo v enem mesecu, ko si podjetje nekoliko odpomore, zopet zvišati za kakih 20%.

4. Podjetje se zaveže, da bodo sprejeti v službo vsi delavci, ki so bili pred stavko uslužbeni.

G. Westen je dalje zagotovil, da bo izdal na svoje delovodje, mojstre in predelavce strog ukaz, da vsled stavke ne smejo nikogar preganjati.

Vodstvo podjetja bo sodelovanju zaupnikov sestavilo listo novih plač in sestavilo novo pogodbo.

Ta dogovor je bil stavkujočim na shodu pojasnjen, na kar je sledilo glasovanje.

Za nadaljevanje stavke je glasovalo 60%, za konec stavke pa 40% navzočih stavkarjev.

Ker je po pravilniku kovinarske organizacije za stavko treba 75% glasov in ker je bila udeležba stavkujočih na shodu precej nepovoljna, je bilo na podlagi tega glasovanja proglašen konec stavke.

Z delom se prične v torek 6. t. m.

Kdor se spominja zakaj se je stavka pričela, se zaveda, da pomeni ta zmaga kovinarjev, zmago organizacije nad organizacijo.

Zveza industrijev je doživela v tej borbi občuten poraz. Okolica g. Westna trdi, da ima podjetje vsled stavke preko 10 milijonov škode. Če bo Zveza industrijev te stroške plačala, v kar je moralno prisiljena, bo šele videla kako drda je njena »na nož« politika.

Tudi kovinarska organizacija ima par stotisočakov škode, vendar je ta zmaga za delavstvo nepreceljiva.

Če bi Zveza industrijev zmagala, bi naši podjetniki, ki so gladni delavske krvi, kar divjali po delavskih truplih ter pomandrali še poslednje pravice, ki jih delavstvo ima.

Policijski sistem, ki ga uvaja »Zveza« v tovarne, bi pa ne razkrojil se delavske moči in samozvesti, temveč bi razkrojil tudi delavno disciplino, kajti brezpraven suženj, ki nima lastne volje, je sicer poslušen hlapec, toda slab delavec, ki je v moderni industriji neporaben.

Borba kovinarjev je pomenila borbo med novim in starim svetom, med policijskim sistemom in industrialno demokracijo.

Zmagal je napredek, zmagala je nova doba, ki prihaja in prinaša tudi delavstvu lepšega solnca.

Žrtve, ki jih je kovinarska organizacija utrpela, so sicer velike, a majhne, če pomislimo na ideal, ki so mu bile namenjene.

Stavka in požrtvovalnost kovinarske organizacije, bosta z zlatimi črkami zapisane v zgodovini delavskega gibanja.

Na podrobnosti te stavke se še povrnemo, za enkrat ključemo vsemu delavstvu:

V boju so žrtve, a brez boja ni zmage!

Javni nameščenci so vendarle enkrat dosegli nekaj uspehov, ki se izplača govoriti o njih. Javno je bilo priznано, da so državotvoren element, zdaj bodo s svojimi plačami torej lažje živeli. Čestitamo! Pa to še ni vse! Njih zastopnik v parlamentu, posl. Reisner, je bil v teh žalostnih časih splošne korupcije in nemoralnosti izbran od ministra Žerjave, da preišče in razsodi očitke ravnatelja Kamenaroviča. S tem je dokazano, da velja zastopnik javnih nameščenec za najbolj nepristranskega zastopnika, in to je zopet velika moralna pridobitev za vas, ki ste ga volili. Odkritosrčno čestitamo! — Pripravite se dobro, ura se bliža! Neodrešena domovina, za katero ste se skregali s svojo pametjo, bo kmalu rešena, ker — narodni in kulturni cilji se že bližajo s 3 milijonskimi koraki... Blagor vam, ki

imate odrasle sinove, vsi dobe službe na odrešenem ozemlju, in ker bodo imeli naslov državotvornih elementov že po očetu, zato lakote niti poznali ne bodo! Blagor vam!

Socializem in vera! Dolgo pričakovana brošura sodr. Zvonimira Bernota je pravkar izšla. Stane broširana 7 Din, vezana 9 Din. Naroča se pri Pokrajinskem tajništvu SSJ, Ljubljana, poštni predal 168. Tisti, ki jo pridejo osebno iskat, jo dobe v Frančiškanski ulici 6, »Učiteljska tiskarna«, I. nadstropje. Vsak sodrug naj si to krasno in zelo poučno knjigo, o kateri bomo še poročali, nabavi.

MESTNA UBOŽNICA

(v Ljubljani, Karlovska cesta št. 7.)

G. Josip Smole, nadzornik mestne ubožnice nam je poslal sledeči dopis:

Prosim, da natisnete na istem mestu in z istimi črkami v prvi številki, na svoj članek, ki ste ga priobčili v svojem listu št. 109, leto VI., dne 14. maja t. l. pod naslovom:

Mestna ubožnica

(v Ljubljani, Karlovska cesta št. 7.)

in v kojem navajate: »Sigurno so gledali poslopje samo s ceste, kajti če bi videli vso zanemarijenost od znotraj, bi prav gotovo kaj ukrenili in denar, ki ga trošijo za nepotrebne kredite, uporabili za posnaženje«; sledeči uradni popravek:

Te navedbe niso istinite, res pa je, da si je gospod župan takoj ob svojem nastopu ogledal poslopje in uvidel, da bi bilo samo za najnujnejše poplave in odpravo nedostatkov potreba več stotisoč kron izdatkov, s kojimi pa bi se stanje le malo ali pa nič ne izpremenilo. Vrh tega je bil zimski čas, torej so bile prezidave in odnosno kake poplave nemogoče. Pač pa je gospod župan takoj odredil, da so se oni ubožci, ki so imeli hrano v hiši, preselili v ubožnico v Janjevi ulici. Ker pa je ta ubožnica premajhna, da bi se mogli vsi ubožci tje preseliti, ni ostalo sedanjemu občinskemu svetu drugega, kot da je sklenil, da se k ubožnici v Janjevi ulici napravi nov prizidek, kamor se bo prestavilo še ostale ubožce iz Karlovske ceste.

Občinski svet je votiral v ta namen 5.000.000 K. Sedaj pa, ko je dobila občina dne 15. maja t. l. od pokrajinske uprave odobrenje kredita za zidavo nove ubožnice, se bo z deli takoj pričelo, tako, da se bodo vsi prebivalci ubožnice na Karlovske cesti mogli čimprej preseliti.

Ubožnica na Karlovske cesti je pač ena izmed najstarejših hiš v Ljubljani. Da njeno stanje ni tako kot se zahteva od novih, modernih poslopij, je jasno in tega se ne da popraviti.

Kar se tiče mrčesa, pripominjam, da ga je nemogoče ugonobiti. Poslopje bi se moralo podreti in na novo postaviti, ali pa se bo stavbni prostor prodal.

Posamezne stranke v hiši se kljub opetovanim opominom in grožnjam požrtvovalno držati reda in snage ter o kaki požrtvovalnosti ne more biti govora. Tudi je zgolj malomarnost strank, da je dvorišče kljub vednem čiščenju nesnažno. Ponotkaj noma gola laž pa je, da bi stranke na prošnjo ne dobile apna za prebeljenje sob.

Tudi ni resnica, da bi se sobe vsled preperelih oken ne mogle zračiti. Da pa je po večini ubožcev takih, ki okeni odpirati nočejo, je pa istina in mora podpisani to dostikrat sam storiti.

Dovolj truda in dela pa dajo ubožci s tem, da se jih očisti uši, ki jih dobe izven ubožnice.

Dnevne vesti.

Zanimiva novica, ki pa ne vemo, ali je resnična ali ne. Baje je odvetnik dr. Majaron odklonil zastopati ministra n. r. Antona Kristana v tožbi proti ravnatelju Kamenaroviču. Če je to res, govori ta novica za cele knjige, če pa ni res, je to nov dokaz o neverjetni čenčavosti Ljubljancanov. Kadar se bo ljudstvo bolj resno bavilo z javnimi posli, ki so njegovi posli, takrat ne bo več pisali takih novic, časopisov bo manj, delavno ljudstvo bo lažje živelo in kapitalisti se mu bodo manj smejali...

Kovinarji in Jadranska banka. Posl. prof. Reisner priznava javno, da je dala Jadranska banka demokratski stranki 3.173.515.20 kron. Kaj mislite, kako je bil nabran ta denar? Spomnite se posebno vi ljubljanski kovinarji, ki ste večinoma zaposleni pri podjetju Jadranske banke, spomnite se na svoja mezdana gibanja in na tiste strašne zgube, ki jih je ta banka vselej utrpevala. Kadarkoli vam je par vinarjev priboljšala. Vidite, iz teh zgub je spletila zlat venec in ga poklonila državotvorni demokratski stranki.

V »Majskem listu« je pisal s. Svetek, da se gradi naša industrija na račun lačnih želodcev delavstva. Zdaj vidite, da se na ta način gradi ne le industrija, temveč tudi demokratska stranka!

Čudna odredba. Kakor poročajo časopisi je ministrstvo pošte in brzojava odredilo, da so na dan kraljeve poroke pošte v vsej kraljevini zaprte za občinstvo, vendar se mora telefonska in brzojavna služba kot navadno vršiti. Kako se naj to razume? — Ali naj opravljajo taisti dan službo samo oni uradi, ki imajo redno specialno službo, ali pa tudi deželni uradi s skupno (pisemsko itd.) prometno ter brzojavno in telefonsko službo obenem, torej ne specialno? Potemtakem pa deželni uradi z brzojavom in telefonom niso prosti! Res čudna odredba!

Dokument časa, v katerem živimo. Osrednja zveza gostilničarskih zadrug nam je poslala sledeči dopis, ki ga pričujemo kot vzgled posebnega razpoloženja, ki se je polastilo tudi omenjene osrednje zveze, ki je skoro kar iz sebe, ker morejo streči pri poroki prvega jugoslovanskega kralja njeni člani. Na dejamo se, da nam ni potreba dopisa še posebej komentirati, ker prvič nismo priti v konflikt s preklicanim kazenskim paragrafom, kar se v sedanjih vročih dnevih lahko pripeti, drugič pa ga bodo naši sodrugi prav gotovo pravilno razumeli: »Uprava kraljevega dvora je naznanila pokrajinskemu namestništvu željo, da bi pri kraljevi poroki servirali slovenski natakariji. Namestništvo se je obrnilo na zvezo, da preskrbi 25 natakarjev za ta odlični posel. Ker pričanja ravno kopališka sezona in gospodarji težko pogrešajo boljše moči, nam je uspelo nabrati le 20 odličnejših natakarjev v Sloveniji, ker je bil nabor iz drugih delov kraljevine izključen. Dne 27. t. m. so se odpeljali z brzovlakom ob 15.56 iz Ljubljane na kraljevi dvor v Belgrad sledeči tovariši: Konrad Breznik iz Maribora, Martin Čretnik iz Maribora, Adam Črešnjak iz Ljubljane, Ernest Derganc iz Ljubljane, Anton Demšar iz Ljubljane, Bernhard Drnec iz Ljubljane, Filip Ganter iz Maribora, Josip Hendler iz Zidanega mosta, Alojzij Ivančič iz Maribora, Janko Križnar iz Ljubljane, Jos. Motl iz Zidanega mosta, Makso Muzzolini iz Ljubljane, Jakob Sedej iz Maribora, Srečko Skale iz

Celja, Stanko Sečev iz Ljubljane in Iv. Sulek iz Maribora. Skupaj 16 gospodov. Za kraljevo vilo na Bledu so določeni gg. Martin Nachtigall, Ludvik vsi iz Ljubljane. — *Želimo vsem, ki ponesete dokaze naše gostilničarske znanosti na jug v našo prestolico, najboljše uspehov in izražamo odkritosrčno veselje na tem, da so poklicani baš predstavniki slovenskega gostilničarstva streči na dvoru pri poroki prvega jugoslovanskega kralja. Živela kraljevski ženin in nevestal Živeli naši fantje, dokažite svetu znanost, treznost in poštenje Slovencev na čast slovenskega gostilničarstva!*

Ob priliki kraljeve poroke priklopi južna železnica v Mariboru vlaku št. 43 odhod ob 5.20 min. poseben voz. K vlaku št. 42, ki odhaja iz Ljubljane ob 5.40 iz glavnega kolodvora 2 voza. Ti vozovi se sklopijo v poseben vlak št. 13/11. del, kateri se priklopi v Zagrebu posebnemu vlaku št. 17, ki odhaja iz Zagreba, drž. kol. ob 11.15. Ta vlak pride v Belgrad ob 1.30 ponoči. Isti dan, t. j. 8. t. m., se povrne poseben vlak iz Belgrada ob 20.48 in pride v Zagreb, drž. k., ob 11.15. Od tu se prestavi vlak na južni kolodvor, odkoder odhaja ob 12.46. — Udeleženci imajo ugodnost za polovično vožnjo v III. razredu, če so opremljeni z objavnimi izdanimi od pol. ali pa polic. oblasti, da smejo bivati v Belgradu za časa slovesnosti v Belgradu.

Popravki. Čitatelji naj nam ne zameri, če jih prikrajšamo kar z dvema popravkoma. Paragraf je paragraf. Saj bi se lahko branili, kajti tudi popravki morajo imeti predpisano obliko, toda tožbe so drage, odvetniki znajo računati, mi pa nimamo ne denarja, ne časa. Povrhu se nam zdi, da so tudi popravki zelo zabavno čtivo. Kdor ima dovolj časa, naj jih le čita, našel bo v njih čudne zanimivosti. O vseh popravkih se lahko trdi, da popravljajo, kar se popraviti ne da, in da molče o sistem, o čemer bi najrajši govorili... O današnjih dveh popravkih pa molčimo, ker prepoveduje paragraf vsakršne komentarje.

Otvoritev telefonske centrale v Planini pri Rakeku. Pri pošti Planina pri Rakeku je bila dne 12. maja t. l. obvojenjena telefonska centrala z javno govornico za krajevni in medkrajevni promet.

Otvoritev poštne nabiralnice Sv. Andraž pri Velenju. Dne 16. junija 1922 se otvoril po nalogu poštnega ministrstva z dne 10. maja t. l. št. 23.615 v Sv. Andražu pri Velenju občina Sv. Andraž pri Velenju poštna nabiralnica z uradnim nazivom Sv. Andraž pri Velenju. Nabiralnica spada v okraj poštne urada Velenje, kateremu je tudi podrejena. Zvezo bo imela vsak dan razen nedelje po seliskem pismonoši urada Velenje. V okoliš nabiralnice spadajo tile kraji in selišča: Sv. Andraž, Brezovec, Jajce, Kotanje, Ločim, Sevnik, Topolovec, Dobrič, Grebence in Tajna. —

Ljubljana.

Unionska dvorana, ki je bila nujno potrebna popravila, je sedaj popolnoma renovirana, ter je zopet na razpolago. Za restavriranje dvorane se je izdalo velikansko vsoto, toda kljub temu ostanejo vsi dosedanja pogoji najemnine nepovišani, da se s tem omogoči prirejanje koncertov v dvorani, ki je bila nalašč za to zgrajena. Upati je, da se bodo vsi pevski in glashorni zbori posluževali te ugodne prilike ter nudili občinstvu več koncertov. Unionska dvorana slovi kot ena največjih in najlepših dvoran v Jugoslaviji ter se v njej prirejuje največji koncerti in druge slavnostne prireditve.

Akademski dan PDJA. Podpisani odbor prosi najvljudneje vse gospodične, da se zanesljivo udeležijo sestanka, ki se vrši danes ob 5. pop. v veliki dvorani Mestnega doma, in sicer, da se pomemo o podrobnostih glede prireditve akademskega dne. Odbor za akademski dan PDJA.

Društvo stanovanjskih najemnikov za Slovenijo opozarja, da se bo vršila prihodnja javna odborova seja v sredo dne 7. junija v veliki dvorani Mestnega doma. Društvena pisarna daje članom dnevno od 18. do 20. informacije na Sv. Petra cesti št. 12, pritlično, desno.

Popravek. Pokrajina, uprava za Slovenijo, oddelek za kmetijstvo nam pošilja z ozirom na notico »Grim pri Novem mestu« (1. marca 1922) sledeči na uradni preiskavi temelječi popravek: 1. Ni res, da izrablja novi ravnatelj državne kmetijske šole na Grmu g. kmetijski svetnik Skalicky učence za privatna dela v svoji vili: pač pa je res, da so učenci g. ravnatelju tako kakor drugim uslužbencem z motorjem razžagali in razcepili drva in sicer na zavodu, potem jih pa s šolsko vprego prepeljali na dom. Razen tega je neki učenec, ki zahaja k ravnatelju na dom, prinesel g. ravnatelju parkrat mleko, štirje učenci so pa prinesli svetilke iz ravnateljevega zasebnega v njegovo službeno stanovanje. 2. K zadnjemu dejstvu se pripominja, da ima g. ravnatelj pravico do preselitve na državne stroške. 3. Šolske dekle donajajo g. ravnatelju iz mesta tuintam meso, a vedno mimogrede, kadar gredo po meso za šolsko kuhinjo; istotako so mu prinesle parkrat prilično drugih službenih opravkov tudi kruh; z Grma mu pa dostavljajo mleko, do katerega ima ravnatelj pravico, in parkrat so mu prilično prinesle tudi kislo zelje. Z grma je dobivalo devet strank vsega skupaj osem litrov mleka na dan; od teh strank so tri samskega stanu, ostale pa imajo vsega skupaj pet otrok pod desetim letom starosti. 4. Vnanjim strankam se je mleko moralo odpovedati, ker ga primanjkuje vsled slabe krme še za šolo. Pomanjkanje mleka se je jelo čutiti na zavodu posebno ob otvoritvi šolskega leta, ko je na novo vstopilo 51 učencev. Mleko se je ustavilo vnanjim strankam dne 15. decembra 1921 z obljubo, da je zopet dobe, kadar bo na razpolago dovolj dobre krme in konča zimska šola. 5. Ni res, da je dobil g. ravnatelj Skalicky za zelenjavo pol prašiča, ampak ugotovilo se je, da je primanjkovalo na zavodu koruze za pitanje prašičev in sočivja za šolsko kuhinjo. Da odpomore zavodu iz zadrege, je dal g. ravnatelj od pridelkov svojega v zakup vzete zemljišča 234 koruze, 118 kg repe, 30 kg ohrovtu in 30 kg kolerab v zameno za 77.70 kg svežega prašičjega mesa, 5.80 kg slanine in 40 mesenih klobas; vse dano in prejeta blago se je zaračunalo po dnevnih cenah brez vsake škode za zavod. 6. Tudi ni res, da je odslovil g. ravnatelj Skalicky dva hlapca in deklo na predlog svoje gospe, katero da morajo pozdravljati z »milostljivo«, ampak res je, da je bila služba obema hlapcema pravilno odpovedana in sicer v interesu zavoda na nasvet nekega strokovnega učitelja in nekega poduradnika in brez vsakega vplivanja ravnateljeve gospe. Tudi dekla ni bila odslovljena, ampak ji je g. ravnatelj le službo odpovedal, to pač na predlog svoje soproge, ki opravlja posel kuhinjske nadzornice in je spoznala, da ne spada dotičnica v šolsko kuhinjo. 7. Ker niso kuhinjski posli pozdravljali svoje nadzornice, so bili opozorjeni, da je pozdravljanje njihova dolžnost, in se jim pa naročil način pozdravljanja, posebno pa ne tituliranje z »milostljivo«. 8. Vrtarski vajenec je bil odstavljen, ker je večkrat kradel šolsko sočivje in se tudi v drugem oziru obnašal tako, da ni nikakor spadal na zavod. K odslovitvi je bil g. ravnatelj po službeni pogodbi upravičen. Fant je šel po posredovanju svojega očeta služiti h graščaku Robertu Geremu na Bajnhofu, kjer mu je po nesreči odrezala slamoreznica desno roko. 9. Dalje ni res, da je g. ravnatelj odpustil iz službe prvega vrtnarskega vajenca, ki da se je učil že poldrugo leto in je sedaj

brez poklica, temuč je res, da je bil do-
tornik vrtnarski vajenec od 11. junija 1918
do 30. sept. 1921, da je napravil dne 4.
okt. 1921 teoretični izpit iz vrtnarstva in
sadjarstva ter še isti dan dobil izpriče-
valo, s katerim je bil proglašen za vrt-
narskega pomočnika. Odpuščen je bil
radi soudeležbe pri tatvinah vrtnarskega
vajenca in bi bil moral ne glede na to
itak zapustiti zavod, ker sta na njem si-
stemizirani dve mesti vrtnarskih vajen-
cev, ne pa tudi vrtnarskih pomočnikov.
10. Ravnateljstvo službeno stanovanje ne
obstoji iz osmih velikih sob in več kabi-
netov, ampak iz treh sob, dveh kabi-
netov in pritliklin. Stanovanje je bilo popra-
ve zelo potrebno in je za izvršitev po-
prav in posebno za obnovitev poda v ku-
hinji in beljenje kuhinje prosil že prejšnji
ravnatelj g. inž. Vedernjak. V enem ka-
binetu je bil z ene stene odpadel celo
omet. Poprave je dovolila z odlokom z
dne 16. sept. 1921 št. 3334 gradbena di-
rekcija v Ljubljani. Iz predloženih raču-
nov je gradbena direkcija ugotovila, da
so cene vseh od šolskega ravnatelja od-
danih del, zlasti pa slikarskih, povsem
zmerne. Stroški za poprave v ravnate-
ljevem službenem stanovanju ne znašajo
50.000 K, ampak 14.652. Tudi upeljavo
električne razsvetljave v ravnateljsko
stanovanje je dovolila gradbena direk-
cija in sicer z odlokom z dne 6. decembra
1921 št. 4927. Od 57 električnih svetilk
na zavodu je v ravnateljskem stanovanju
devet. 11. Glede na očitek, da se briga
g. ravnatelj Skalicky za šolsko gospodar-
stvo malo in da je gluhi in slep za popra-
vo potrebnega orodja za obdelovanje
zemlje, za razbite vozove, za polomljene
kozolce itd., se ugotavlja, da posveča g.
ravnatelj šolskemu gospodarstvu vso
svojo skrb. Za vzdrževanje in nabavo
gospodarskega inventarja je imel na raz-
polago za čas od prevzema ravnateljske-
ga mesta do konca februarja 1922 z do-
voljenimi dodatnimi krediti vred K 11.268.
G. ravnatelj ni samo vsa ta sredstva po-
rabil, ampak jih je za K 2.133.44 celo pre-
koračil. Za nabavo najpotrebnejšega in-
ventarja in za najnujnejša popravila je
namreč izdal K 13.401.44 in bi jih bil rad
več, ako bi jih mogel in tudi smel. 12. G.
strokovni nadučitelj Franc Malasek je
vzel v zakup posestvo Srebrniče z ved-
nostjo deželne vlade za Slovenijo, od-
delek za kmetijstvo. Po pričah se je ugo-
tovo, da je dal več posestnikom in po-
sestnicam iz bližnje okolice tako l. 1920
in 1921 kakor tudi letos del njih v pod-
zakup. Od šole je kupil dva pujska, dve
kravi in enega bikca, ne pa tudi telice.
Cen si ni narekoval g. Malasek sam. Na-
kup bikca je dovolilo po določen ceni
poverjeništvu za kmetijstvo z odlokom z
dne 18. maja 1920 št. 3612. Pujska in kra-
vi je pa g. Malasku prodal g. ravnatelj
inž. Vedernjak po dnevni ceni. Kravi se
niste dali obrežiti in ste bili na prodaj
vsled priporočila uradnega živinozdrav-
nika, ki je ugotovil pri eni kilo, pri drugi
pa tuberkulozo. Neki mesar jih sploh ni
hotel kupiti, drugi pa ne po zahtevani
ceni, kravi ste bili tudi na semnju, a jih
ni kupil nihče. Tudi pujskov ni dobil g.
Malasek ceneje nego drugi kupci. Za ob-
delovanje zemljišča si ni g. Malasek iz-
posojeval šolskih volov, pač poljedelske
stroje in sicer sejalni stroj in dva kosilna
stroja z dovoljenjem poverjeništvu za
kmetijstvo z dne 13. aprila 1920 št. 2905,
z dovoljenjem šolskega ravnatelja inž.
Vedernjaka pa setveno brano in gnojnič-
ni sod. Zavod je za žetveni stroj g. Ma-
lasek deloma v denarju, večinoma pa s
tem, da je posojal zavodu svoje lastne

stroje in svojo vprego. Poškodovane
šolske stroje je dal g. Malasek popraviti
na svoj račun.

Iz stranke.

LJUBLJANSKI SODRUGI. POZOR!

V sredo 7. t. m. ob pol 8. zvečer se bo vršil
v Salonu restavracije »Novi svet«. Gosposvetska
cesta sestanek članov krajevnih političnih orga-
nizacij SSJ v Ljubljani in krajevnih političnih orga-
nizacij SSJ v Šiški. — Vstop je dovoljen le z
izkaznico.

Ker je dnevni red tega sestanka izredne
važnosti, vabimo člane in članice obeh organi-
zacij, da se sestanka zanesljivo in točno udele-
že. — Odbor kraj. pol. org. SSJ, Ljubljana-
Šiška.

Krajevna politična organizacija SSJ.
v Štorah naznanja vsem članom, poseb-
no občinskim odbornikom, da je vsako
sredo ob 7. zvečer v gostilni gosp. Si-
koška v Štorah diskusija katere se naj
prav pridno udeležujejo vsi sodrugi! Tu
se bodo tudi pobirali prispevki. Odbor.

Iz strok. gibanja.

MESEČNO IZPLAČEVANJE ZASLUŽKA.

Po nekod podjetniki prakticirajo na-
vado, da delavcem zlasti onim, ki so za-
posleni na žagah izplačujejo zaslužek me-
sečno, namesto tako, kakor določa obrt-
ni red, namreč vsakih osem dni. Razum-
ljivo, da imajo po taki praksi največ ko-
risti in dobička podjetniki sami. Prvič
imajo ves mesec vse delavske plače na
razpolago, ter jih porabljajo za svoje kup-
čije in drugič, če to ni slučaj, pa vsaj ne-
sejo zneski delavskih zaslužkov obresti,
ki jih seveda vtakne v svoj žep deloje-
malec. Medtem morajo delavci, ker je me-
sečni termin zanje predolg in ker ne raz-
polagajo ves mesec z gotovino svojih za-
služkov, jemati vse življenske potrebšči-
ne na upanje. Kdor pozna trgovske prak-
tike, ta dobro ve, da trgovci teh ugodno-
sti ne nudijo zastoni, kajti ta gospoda si
prav dobro že pri cenah, včasih pa tudi
na druge načine, zna zaračunavati obre-
sti prav masno.

Tudi pri podjetjih g. Borna na Go-
renjskem je bilo dosedaj v navadi, da se
je delavstvu izplačeval zaslužek meseč-
no. In dasi je delavstvo dobivalo sredi
vsakega meseca predurje, vendar s tem
delavstvu ni bilo pomagano in to radi
tega, ker je kot predurjem prejelo le
del svojega plačila in se jim je le celotni
zaslužek raztrgal tako, da niso mogli kriti
svojih obveznosti sredi meseca, ker je
bilo denarja premalo, in ne ob koncu me-
seca, ker so nastali dolгови narasli pre-
visoko. Posledica tega je bila, da so, sko-
ro brez izjeme, vsi delavci, zabredli v
čimvečje dolgeve.

Kaj čuda, da so prizadeti delavci go-
jili vročo željo, naj bi se pri podjetjih g.
Borna uvedel sistem vsaj štirinajstnev-
nega izplačevanja.

Izgovorjeno — storjeno! Dne 31. ma-
ja t. l. se je narodni poslanec s. Tokan
kot zastopnik Osrednjega društva lesnih
delavcev še s tremi delavskimi zaupniki
podal v takozvani »Butterhof« nad Tr-
žičem, kjer se je v pisarni sporazumno z
zastopnikom prizadetih podjetij določilo,
da se pričnši s prvim julijem 1922 uvede
popolno obračunavanje in izplačevanje
delavskih plač vsakih štirinajst dni. Po-
kret za doseg tega cilja je dal povrh te-
ga tudi še povod, da je delavstvo profi-
tiralo 20% poviška na plači.

Delavstvu Bornovih podjetij priporo-
čamo, da se polnoštevilno oklene svoje
strokovne organizacije in isto učvrsti.

III. Mednarodni kongres za moralno vzgo-
jo bo v Zenevi zboroval koncem julija 1922 ter
namerava vzeti v pretres vprašanja, ki so za
nadaljni razvoj današnjega človeštva največje
važnosti. Pripravljali odbor kongresa želi, da
naše občinstvo seznanimo s poročili in poroče-
valci, ki so do sedaj priglasi. Zato naj slede
nekatera imena poročevalcev (po abecednem
redu) in pa naslov njihovih predavanj:

Y. Ali (Indija) — Zgodovinski pouk v In-
diji.

R. Baden - Powell (Anglija) — Vzgoja s
pomočjo ljubezni, namesto vzgoje s pomočjo
strahovanja.

P. Barth (Nemčija) — Moralni napredek
človeštva kot predmet moralnega pouka.

P. Bureau (Francija) — Psihologija izku-
snjave.

C. Brereton (Anglija) — Vprašanje zgodov-
nine v srednji šoli.

R. Cousinet (Francija) — Načela za zgo-
dovinski pouk v ljudski šoli.

Alice Descoendres (Švica) — Kako otroka
osvobodimo nasilja, ki ga naj izvršuje demur?

O. Ewald (Avstrija) — Splošna religija in
vzgoja.

Fr. W. Foerster (Nemčija) — Pomen zgo-
dovine za moralno in socialno vzgojo v obče-
človeškem in nadnarodnem smislu.

P. Gooch (Anglija) — Visokošolski študijski
zgodovine.

J. Gould (Anglija) — Zgodovinski pouk
kot pripomoček za »Zvezo človeštva«.

O. Halecki (Varšava) — Družba narodov
v zgodovini in pouku zgodovinskih ved.

S. Kauer (Nemčija) — Kako ustvariti
mednarodno delo o zgodovini?

S. Lönborg (Švedska) — Socialno vzgo-
janje prirodnega čista za materinstvo.

H. Tobler (Švica) — Od šolske zajednice
do socialne zajednice.

L. Veenstra (Nizozemska) — Delovne za-
jednice in delovni problemi v svojih odnosih
do moralne vzgoje.

P. Zollinger (Švica) — Kako bi naj bil or-
ganiziran mednarodni urad za vprašanja pouka
in vzgoje, da bi obenem bil središče propaga-
nde za napredek človeške civilizacije?

Akad. Soc. — Ped. krožek.

Po svetu.

— Oholost domišljavega ruskega »papeža«.
Rusija je krščan, dežela, ki pa se ne klanja rim-
skemu papežu. Ima svojega lastnega »svetega
očeta«, ki je sicer po narodnosti Rus, drugače pa
očeta, ki je sicer po narodnosti Rus, drugače pa
ima vse tiste »čednosti« kot rimski. Predvsem
se odlikuje po grabežljivosti in po brezsrčnosti.
Ta krepost je vedno dičila rimske papeže, zakaj
bi torej tudi ruski ne smel biti tak?

Ruski papež se seveda imenuje najvišji
patriarh, lme sedanjega je Tihon; njegov verni
sodrug je nadškof Nikandel.

Ko je ruska vlada pred nekaj tedni izdala
ukaz, da so zaplenjeni cerkveni in samostanski
zakladi, s katerimi hoče kapiti in gradu umira-
jočim Rusom ob Volgi kruti, se je ruski papež
ali patriarh uprl. Ruska vlada pa ni dolgo pom-
isljala, temveč je svetega očeta enostavno za-
prla in z njim vred tudi nadškofa Nikandela.
Ravno pred dnevi so končali obravnavo proti
njima pred revolucionarnim sodiščem.

Oba nesramna samogoltniža sta se najbrž
zavedala, da je v Rusiji na milijone ljudi, ki so
pobožni, to se pravi zabiti, in da bodo gotovo
protestirali proti obsodbi načelnika ruskih po-
pov. To je bilo mogoče sklepati iz arogance, ali
nadute nesramnosti patriarha, ki jo je kazal pri
obravnavi.

»Jaz vladam vsem zvestim vernikom Rusi-
je«, je rekel ošabno patriarh, »in vsem cerkvam
in zagradel tudi vsemu cerkvenemu premože-
nju, katerega ne more nihče drugi vzeti kot
bog.«

Tako je govoril svetl mož. Dejstvo je, da
tudi bog ne more vzeti, kar imajo farji. Sicer pa
če bi imel bog kaj opraviti v zadevi ruskih po-
pov, bi jih že zdavnaj posmodil s strelo.

Ko ga je sodišče opomnilo na grozno bedo
in na dejstvo, da bi se dalo na stotine oseb
rešiti smrti z milijardami, katere ima nagroma-
dene ruska cerkev, je patriarh odvrnil, da beda
ni njegova stvar temveč stvar vlade.

Izredno krščansko, kaj? Bog je tisti, ki da
snšo, če hočemo verjeti zatrdilo baš tistih po-
pov, a bog ni tisti, ki naj blaži gorje, to je dolž-
nost vlade. Resnica je to, dolžnost cerkve ni
blažiti bedo ampak grabiti in krasti, kjerkoli se
nudi prilika, vlada naj skrbi! In če je ruska vla-
da dovolj kremenita in se zaveda svoje dolžno-
sti, tedaj naj brez posebnih ceremonij zapleni
cerkveno premoženje in kupi zanj vsega, kar
ruski narod nujno potrebuje. Naravnost ostudno
je že, kar počenjajo posvečeni humpi. Mi pa ve-
mo, da ruski pop ali rimski pop, protestantski pop
ali tni pop, vsi so si verni bratci med seboj,
vsj grabežljivci, vsi samogoltniži in vsi htijski.

POZIV.

Ciščenje, s katerim se je začelo pred javnostjo, je treba pred javnostjo nadaljevati in dovršiti.

V svojem poročilu na občnem zboru Jadranske banke 27. maja t. l. izjavil sem doslovno:

»Upravi našega zavoda je bilo priobčeno, da je bil del dobička iz kupčije s svincom namenjen demokratski stranki. Iz knjig zavoda ni razvidno, da bi se bila demokratska stranka kot taka okoristila s tem denarjem, kar v ostalem potrjuje tudi izrecna izjava blagajnika pokrajinske organizacije demokratske stranke. Dognano pa je, da so ta denar dvignili ožji pristaši politike dr. Žerjava, k čemur sta jim pripomogla gg. A. Praprotnik in dr. J. Kavčnik.«

Preiskujoč razne kupčije, sem naletel med drugim na dva računa pod fiktivnimi imeni:

»Ivan (Jovan) Marković in »I. Lavrič — Vrhnik.«

Iz teh računov je bilo dvignjeno skupaj SHSK 3 milijone 137.515,20.

Znano mi je, da je v Trstu članom upravnega sveta Jadranske banke priobčil g. Praprotnik, da je Jadranska banka vsled vpliva dr. Žerjava dobila kupčijo s svincom, pri kateri bi pač banka morala imeti velik zaslužek, in da je dr. Žerjav izrazil željo, da se za to stavi demokratski stranki na dispozicijo denarna podpora, nakar se je določil znesek od K 1.000.000.— za Jugoslovensko demokratsko stranko.

Toda iz knjig zavoda ni razvidno, da bi bila uprava zavoda odobrila v to svrhu kredit od ca K 3.000.000.— komurkoli, pa tudi ne pod navedenimi fiktivnimi imeni. Tudi so člani upravnega sveta izjavili, da jim o teh računih ni absolutno ničesar znanega.

Znano mi je nadalje, da so tudi predsedništvu in blagajniku pokrajinske organizacije demokratske stranke v Ljubljani bili ti računi, kakor tudi dviganje denarja, neznani.

Konstatiram pa, da so doli navedeni gospodje za katere so dvigali denar tudi njihovi nastavljenici, ožji pristaši politike dr. Žerjava, takozvani »mladinik«, kakor je to navedeno v mojem citiranem poročilu od 27. maja t. l.

Iz konta I. Marković so dvigali:

13801	od 4. 1. 1920 K	16.000.—	Zalka Korenjak »za tajništvo JDS«, (šifriral Praprotnik),
13802	» 5. 1. 1920 »	3.000.—	Zalka Korenjak (šifr. Kavčnik),
13803	» 9. 1. 1920 »	1.000.—	Zalka Korenjak,
13804	» 12. 1. 1920 »	50.000.—	denar nakazan prof. Voglarju v Mariboru (šifriral Kavčnik),
13805	» 12. 1. 1920 »	100.000.—	denar nakazan »Delniški tiskarni« na njen konto pri Jadranski banki (šifr. Kavčnik),
13806	» 16. 1. 1920 »	50.000.—	denar nakazan dr. V. Kuškovcu na njegov račun pri Ljubljanski kreditni banki v Celju,
13807	anuliran,		
13808	» 31. 1. 1920 »	7.500.—	Zalka Korenjak,
13809	» 3. 2. 1920 »	2.000.—	Dr. Klepec,
13810	» 5. 2. 1920 »	6.000.—	Zalka Korenjak,
13811	» 5. 2. 1920 »	100.000.—	Peter Smola, čitač dr. Milko Brezigar (šifr. Praprotnik),
13812	» 18. 2. 1920 »	150.000.—	Riko Rozman (šifr. Praprotnik),
13813	» 21. 2. 1920 »	1.000.—	Zalka Korenjak,
13814	» 21. 2. 1920 »	12.000.—	denar nakazan dr. Fettichu,
13815	» 1. 3. 1920 »	4.500.—	Zalka Korenjak,
13816	» 12. 3. 1920 »	1.711,20	Zalka Korenjak (šifr. Kavčnik),
13817	» 8. 4. 1920 »	100.000.—	Franc Strus (šifr. Praprotnik),
13818	» 23. 4. 1920 »	300.000.—	Švigelj Z. (šifr. Praprotnik),
13819	» 18. 5. 1920 »	365.000.—	» » » »
13820	» 31. 5. 1920 »	200.000.—	» » » »
13821	» 17. 6. 1920 »	15.200.—	Švigelj Z.,
13822	» 1. 7. 1920 »	20.000.—	čeka ni več v dokumentih,
13823	» 2. 7. 1920 »	400.000.—	Švigelj Z. (šifr. Praprotnik),
13824	» 28. 7. 1920 »	50.000.—	Gorjanc (šifr. Praprotnik),
13825	» 10. 10. 1920 »	20.000.—	Anica Vivoda (šifr. Praprotnik),
z nak.	» 26. 1. 1920 »	200.000.—	Ivanu Ancelju, Zagreb, Staničeva 9.

Skupaj K 2.174.911,20

Iz konta I. Lavrič so dvigali:

17801 od 29. 9. 1920 K 300.000.— čeka ni več v dokumentih,

17802	» 9. 10. 1920 »	20.000.—	Anica Vivoda,
17803	» 15. 10. 1920 »	40.000.—	Ljudmila Krištof (šifr. Praprotnik),
17804	» 30. 10. 1920 »	30.000.—	brez gira (šifr. Praprotnik),
17805	» 4. 11. 1920 »	10.000.—	Anica Vivoda (šifr. Praprotnik),
17806	» 11. 11. 1920 »	20.000.—	Birtič (šifr. Kavčnik),
17807	» 12. 11. 1920 »	117.000.—	Dr. Lavrenčič (šifr. Kavčnik),
17808	» 17. 11. 1920 »	50.000.—	Dr. Pestotnik (šifr. Kavčnik),
17809	» 22. 11. 1920 »	25.000.—	Dr. Pestotnik (šifr. Kavčnik),
17810	» 26. 11. 1920 »	20.000.—	Ljudmila Počkaj (isti rokopis kakor Ljudmila Krištof, šifr. Kavčnik),
17811	» 4. 12. 1920 »	20.284.—	Hudnik (šifr. Kavčnik),
17812	» 7. 12. 1920 »	49.680.—	Dr. Lavrenčič (šifr. Kavčnik),
17813	» 16. 12. 1920 »	30.000.—	Hudnik,
17814	» 27. 12. 1920 »	14.040.—	Dr. Lavrenčič (šifr. Kavčnik),
17815	» 8. 1. 1921 »	5.000.—	Dr. Pestotnik (šifr. Kavčnik),
17816	» 26. 1. 1921 »	20.000.—	Zalka Korenjak (šifr. Kavčnik),
17817	» 26. 2. 1921 »	50.000.—	L. Šila,
17818	» 12. 3. 1921 »	6.000.—	Zalka Korenjak (šifr. Kavčnik),
17819	» 1. 4. 1921 »	11.000.—	Anica Vivoda (šifr. Kavčnik),
17820	» 21. 4. 1921 »	60.000.—	Vera Pogačnik (šifr. Kavčnik),
17821	» 8. 5. 1921 »	6.000.—	Anica Vivoda (šifr. Kavčnik),
17822	» 30. 5. 1921 »	8.000.—	Zalka Korenjak (šifr. Kavčnik),
17823	» 11. 6. 1921 »	50.000.—	Marija (rodb. ime nečitljivo).

Skupaj K 962.604.—

Skupaj se je torej dvignilo iz obeh kontov K 3 milijone 137.515,20!

Pri pregledovanju računov od strani Jadranske banke je profesor Breznik, ki je kot zaupnik dr. Žerjava pod krivimi imeni Marković in Lavrič vršil dispozicije in podpisoval čeke, izjavil na protokol 27. januarja 1922. v Jadranski banki pred pričami med drugim sledeče:

»Od kje se je denar vlagal na ta dva konta, mi ni znano.

Čegava lastnina je bil denar na obeh kontih, mi ni znano; dr. Žerjav me je l. 1920. kot svojega zaupnika prosil, naj disponiram z zneski na tekočem računu Marković in pozneje na tek. računu Lavrič in sicer z manjšimi zneski po svoji previdnosti, z drugimi pa po naročilu dr. Žerjava. Glede konta Lavrič mi je dr. Žerjav rekel, da morem disponirati do K 1.000.000.—, glede konta Marković pa do K 2.000.000.—.

Dr. Žerjav mi je izjavil, da je denar do teh zneskov na razpolago v strankine svrhe.

Da je bil kdo drugi upravičen disponirati na konto Marković razven mene in kdo je bil dotični, ne vem, tudi ne poznam njegovega mi predloženega rokopa. Vse dvige sem efektiviral samo jaz iz obeh kontov, t. j. podpisoval sem čeke samo jaz, dvigale pa so denar pri blagajni Jadranske banke z mojo vednostjo različne osebe, v katero svrhu se je denar pač nakazal.

Iz katerih virov je bil končni debet-saldo krit in sicer na kontu Marković 13. junija 1921., na kontu Lavrič pa 15. junija 1921., to meni ni znano.

Konstatiral sem nadalje, da so bili navedeni računi alimentirani deloma z denarjem, ki je imel pripasti Jadranski banki in nepravilen in prikrit način in sicer nekaj dni predno sem suspendiral generalnega ravnatelja g. Praprotnika.

Čudno se mi zdi, da so: poslanci, profesorji, učenjaki, visoki funkcionarji (§ 104 s. k. z.) — sam izbran cvet »mladinske« inteligence — mogli disponirati s tako velikimi zneski in da se pri tem niti niso vprašali, kdo daje denar, s kako pravico in od kod denar prihaja.

Čudno se mi tudi zdi, zakaj se z denarjem disponira pod krivimi imeni, če je ta denar bil namenjen demokratski stranki in zakaj se je to zamolčalo predsedništvu in blagajniku stranke, ki so morali zvedeti šele sedaj iz mojega poročila marsikaj, kar se je dogajalo in se dogaja v demokratski stranki.

Iz dokumentov, ki so še v banki, ne morem natančno razvideti, v katere svrhe se je denar porabil. Čudno to ni, ker so sedanji generalni ravnatelj Slavenske banke v Za-

grebu in sedanji namestnik generalnega ravnatelja Slavonske banke v Zagrebu gg. A. Praprotnik in dr. J. Kavčnik kot upravitelji Jadranske banke odnesli in uničili na razne načine dokumente in knjige zavoda. Tako je n. pr. g. Praprotnik v noči od 24. na 25. junija lanskega leta in sicer med polnočjo in 2. uro po polnoči vlomil v mojo zaklenjeno pisalno mizo v moji pisarni v Jadranski banki in odnesel iz nje dokumente, kar mi je moral priznati pred člani upravnega sveta Jadranske banke, in kar me je prisililo, da sem dal izmenjati ključavnice na vratih in blagajnah zavoda. Dokumenti so bili odnešeni v hišo na vogalu Vegove ulice in Kongresnega trga v Ljubljani.

»Mladini« pripovedujejo, da se je ta denar, za katerega ni vedel niti predsednik niti blagajnik demokratske stranke, uporabil za račun demokratske stranke v politične, kulturne in humanitarne svrhe.

Jaz kot uradnik denarnega zavoda — in mislim, da bo topogledno vsa poštena javnost z menoj ene misli — ne morem soglašati s tem, da se sme tuj denar jemati kar tako in da se, če stvar slučajno pride v javnost, kvitira vse z medsebojno zaupnico in s pripovedovanjem, da je šlo to v nacionalne, humanitarne in politične svrhe, pa najsi bi bilo to tudi resnica.

Pozivljam gori navedeno gospodo, da mi javno in dejtajlirano izkažejo uporabo dvignjenih zneskov zato, da bom mogel z njo urediti ta račun.

Ljubljana, dne 3. junija 1922.

Č. Kamenarović,
ravnatelj Jadranske banke.

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno, kolikor določa zakon.

Za 2 dečka in 1 deklico

(7-13 let)

iščem popolne oskrbe. Ponudbe pod 'Moderna vzgoja' na upravo 'Napreja'.

Uradnika

s splošno izobrazbo se sprejme. Plača dobra. — Prednost ima organiziran socialist, ki priznava progresivni davek. Ponudbe sprejme Uprava 'Napreja'.

Največja zaloga klavirjev in pianin v Ljubljani.

TVRDKA J. DOLENC,
Ljubljana, Mišerjeva ulica št. 5

se priporoča za nakup najboljših instrumentov izvrstnih tovarn po najsolidnejših in nizkih cenah.

Več spretnih mizarских pomočnikov

vajenih boljših del, sprejme tvrdka A. Rojina & Komp., Ljubljana, Slomškova ulica 16, Kolodvorska ulica 8.

Parna žaga v Slov. Bistrici

išče

enega izkušenega strojnika, izkušenega ključavničarja in dva gaterista.

Ponudbe na poštni predal 15, Celje.

Medić, Rakovec & Zankl,

prej A. Zankl sinovi.

Tovarna kemičnih in rudn. barv ter lakov
Centrala: Ljubljana, d. z. o. z. Skladišče: Novisad.

Telefon 64. Brzjavni: MERAKL, Ljubljana. Telefon 64.

Emajlni laki. Pravi firnež. Barva za pode.

Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: barve za obleke, vse vrste barv, suhe in oljate, mavec (Gips), mastenec (Federweiß), strojno olje, karbolinej, steklarski in mizarški klej, pleskarski, slikarski in mizarški čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti. 'MERAKL', Lak za pode. 'MERAKL', Linoleum lak za pode. 'MERAKL', Emajlni lak. 'MERAKL', Brunoline.

Ceniki se začasno ne razpošiljajo!

NAKUPOVALNA ZADRUGA

r. z. z. o. z.

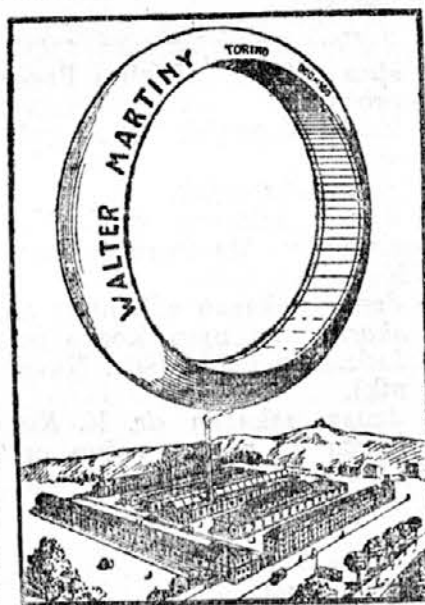
V LJUBLJANI, Dunajska cesta 33 („BALKAN“)

Deželni pridelki, žito, mlevski izdelki vseh vrst. — Kolonijalno špecerijsko blago, spirituose, mast, slanina, mesni izdelki. -----

Telefon 336. Brzjavni naslov: Nakupovalna Ljubljana. Čekovni račun št. 10.473.

Morska trava za modroce

v vsaki množini se dobi najceneje pri **SEVER & KOMP.**, Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

CENTRALA: Ljubljana, Rimska cesta 2.
Telefon št. 588.

Podružnice:

Ljubljana,
Dunajska cesta 20,
tel. št. 470.

Maribor,
Jurčičeva ulica 9,
tel. št. 133.

Beograd,
Knez Mihajlova
ulica 3.

Konsum. društvo rudarjev v Hrastniku

vpisana zadruga z omejenim poročtvom

sprejema hranilne vloge, ki jih obrestuje po 4%.

Na podlagi zadnjega računskega zaključka ima 576 članov ter sledeče društvene sklade:

Rezervni delež K 120.201.82.

Društveni delež K 17.103.71.

Blagovni promet za l. 1919/20 je znašal K 2.963.093.48. Delež znaša K 100.—.

Član postane lahko vsak.